

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Österbottens välfärdsområde

Tillämpningsdirektiv för social kreditgivning 1.1.2026

Den sociala kreditgivningens syfte

Social kreditgivning är tänkt för personer eller familjer med små inkomster och tillgångar och som inte på något annat sätt kan få kredit på grund av till exempel en betalningsanmärkning eller avsaknad av garantier. Ett villkor för beviljande av social kredit är att den som ansöker om krediten ska ha tillräcklig och fortlöpande betalningsmån för att återbetala krediten. Som bestående inkomstkälla kan anses exempelvis förvärvsinkomst eller pension. Social kredit kan vid uppfyllande av villkoren beviljas inom de ramar som fastslagits för tillgångarna i Österbottens välfärdsområdes kreditfond.

Krediten, som beviljas av socialvården, har som syfte att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand. Vid kreditgivning tillämpas lagen om social kreditgivning (1133/2002). Före beviljande av kredit ska kredittagaren i skriftlig form få information om välfärdsområdets villkor för beviljande av social kredit.

Beviljande av social kredit

Innan beviljande av social kredit ska sökandens rätt till grundläggande utkomststöd och kompletterande utkomststöd eller förebyggande utkomststöd redas ut. Ett villkor för beviljande av social kredit är att kredittagaren ska ha förmåga att från sina fortlöpande inkomster betala lånets månatliga rater och räntor. Betalningsförmågan beräknas genom att från nettoinkomsterna dra av boendekostnader, nödvändiga försäkringar samt kostnader som hänför sig till dagvård, underhållsskyldighet, hälsovård och arbete. Från nettoinkomsterna dras också oundgängliga levnadskostnader, utgifter relaterade till avbetalning av skulder samt övriga särskilda utgifter. Vid fastställande av oundgängliga levnadskostnader tillämpas i regel normerna för skuldsanering, vilka fastställs av Justitieministeriets årliga förordning. Kreditsökandens skötsel av sin ekonomi kan utvärderas och också utredas med hjälp av normerna för utkomststöd.

När beviljande av social kredit övervägs beaktas sökandens förmåga att med sina inkomster eller tillgångar finansiera det användningsändamål som anges som grund till ansökan. Samtidigt beaktas även sökandens familjs ekonomiska situation och andra faktorer som påverkar den ekonomiska ställningen. Ett mål för social kredit är att bidra till att en person eller en familj som har små inkomster och medel kan klara sig på egen hand. Uppnåendet av målet förutsätter att kredittagaren får kontroll över sin ekonomi och att den ekonomiska stabiliteten ökar på längre sikt. På grund av dessa omständigheter är det tillåtet att även en låginkomsttagares förmögenhet ökas med hjälp av social kredit och en ringa förmögenhet får inte utgöra ett hinder för beviljande av social kredit.

Grunder för social kredit

Social kredit kan beviljas för olika ändamål ifall beviljande av social kredit anses kunna förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning och/eller främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand. Grunder för beviljande av social kredit kan vara att hjälpa sökanden med till exempel att få kontroll över sin ekonomi, bryta en skuldspiral, trygga boende, överkomma en social kris eller något annat som påverkar sökandens förmåga att klara sig på egen hand, till exempel avsaknad av garantier eller en betalningsanmärkning. Även främjande av rehabilitering eller sysselsättning kan vara grundade anledningar att bevilja social kredit. I vissa fall kan kredit beviljas för anskaffningar till hemmet.

Hinder för beviljande av social kredit

Social kredit kan inte beviljas en person som regelbundet får utkomststöd eller som studerar på heltid. En studerandes primära inkomst är studiepenning och studielån med statsborgen. Social kredit kan enligt övervägande ändå beviljas för en studerande som behöver återbetala gamla, mindre skulder för att beviljas studielån. Kredit beviljas i allmänhet inte heller för företagsverksamhet eller till en person som har ett

ikraftvarande betalningsprogram för personlig skuldsanering. Därtill kan social kredit avslås genom att använda normerna för utkomststöd i kalkylen för betalningsmån.

Det vanligaste hindret för social kredit är avsaknad av betalningsmån. Dessutom kan också någon av följande faktorer utgöra hinder för beviljande av social kredit:

- Sökanden har med sin betalningsmån möjlighet att få kredit med rimliga villkor från den normala kreditmarknaden.
- Sökanden anses inom rimlig tid kunna spara ihop kreditbeloppet.
- Det finns grundad anledning att anta att sökanden trots sin betalningsmån inte förmår återbetala krediten.
- Sökanden skulle trots beviljande av social kredit lämna med ouppklarade krediter och/eller skulder.
- Person i skuldsanering som utan borgenärens samtycke skulle få större skulder.

Dessutom kan ansökan om social kredit avslås om det vid tidpunkten för beslutsfattandet saknas tillgångar eller om ansökan är bristfällig, till exempel saknar bilagor.

Kreditbelopp och ränta

Minimibeloppet för social kreditgivning har fastställts till 1 000 euro per klient och maximibeloppet till 15 000 euro per klient. För krediten uppbärs referensränta som motsvarar 12 månaders euribor, dock maximalt den referensränta som avses i 12 § av räntelagen (633/1982). Räntan uppbärs i samband med månadsraten på beräknat förfallodatum i enlighet med återstående lånekapital. Räntan justeras med 12 månaders mellanrum. För social kredit uppbärs inga andra kreditkostnader. Social kredit och dess återbetalningsvillkor är en kredit som kan jämföras med ett banklån. Kreditens minimibelopp är 1 000 euro, medan maximibeloppet är 15 000 euro. Återbetalningstiden för lånet är högst fem år och den minsta månadsraten är 50 euro.

Vid kreditgivning i anslutning till skuldsanering betalas den beviljade krediten direkt till borgenären. Vid kreditgivning för anskaffningar beviljas krediten som köpförbindelse eller så betalas krediten till klientens konto efter uppvisande av kvitto.

Bedömning av sökandens betalningsförmåga

Vid bedömning av sökandens betalningsförmåga beaktas alla inkomster som sökanden har till förfogande. Vid bedömning av sökandens tillgångar kan man som grund tillämpa regeln i 12 § av lagen om utkomststöd, enligt vilken alla nettotillgångar som står till förfogande eller som enkelt kan realiseras beaktas som sökandens tillgångar. Vid bedömning av sökandens förtjänstmöjligheter beaktas sökandens ålder, arbetsförmåga, underhållsskyldighet samt andra omständigheter som påverkar möjligheterna att få inkomster.

Om sökanden är skuldsatt ska skuldläget utredas grundligt i samband med bedömningen av sökandens situation. Sökanden ska då lämna in en redogörelse över alla sina skulder. Av redogörelsen ska det framgå grunden till skulden, borgenären samt skuldbeloppet. Om sökanden inte får betalningsmån och därmed inte kan beviljas social kredit, ska hen hänvisas att ansöka om skuldsanering för privatpersoner eller förlikningslösning med borgenärerna. Om man vet att sökandens inkomster kommer att ändra efter tidpunkten för ansökan, ska detta beaktas i bedömningen av betalningsförmågan.

Återbetalning av kredit

Återbetalningen av krediten sker i enlighet med kreditavtalet som månatlig fakturering. Försummelse av återbetalning eller annat avtalsbrott kan leda till att krediten sägs upp och åtgärder för att driva in skulden vidtas. Den aktör som beslutar om social kreditgivning kan i särskilda situationer bevilja högst fem betalningsfria månader i året. Som tillräckligt giltig orsak kan anses exempelvis att sökanden eller hans familjemedlem insjuknar, dödsfall, flytt eller att betalningsförmågan plötsligt och oväntat förändras, till exempel på grund av långtidspermittering eller avslutande av förvärvsarbete. Betalningsfria månader kan inte beviljas om den sociala krediten har den fulla låneåterbetalningstiden, det vill säga fem år. Det behövs alltid ett tjänsteinnehavarbeslut för att bevilja betalningsfria månader. Efter beviljad betalningsbefrielse ingås ett nytt låneavtal.

Indrivning av fordringar och uppsägning av kredit

Vid indrivning av fordringar som förfallit till betalning tillämpas lagen om indrivning av fordringar (513/1999). Med indrivning avses i lagen åtgärder vilkas syfte är att förmå gäldenären att frivilligt betala de fordringar som förfallit till betalning. Om återbetalningen av krediten eller en rat har försummats på förfallodatumet, skickas en betalningsuppsmaning till gäldenären. Om gäldenären trots betalningsuppsmaningen inte betalar de förfallna raterna på senast möjliga betalningsdag eller kommer överens om uppgörande av en ny betalningsplan, kan den sociala krediten sägas upp. Vid övervägande av uppsägningsgrunder görs en individuell prövning för varje klient. Uppsägning förutsätter att betalningen är åtminstone en månad sen och fortfarande obetald. Ett annat uppsägningsvillkor är att det belopp som förfallit till betalning utgör minst 10 procent av det kvarvarande kreditbeloppet, eller om fordringarna omfattar fler än en rat, minst 5 procent av det kvarvarande kreditbeloppet.